

Suunnitelmavuodet 2024 – 2026

Aluehallitus 8.6.2023

Sisällys

Talousarvion laadintaohje	1
Suunnitelmavuodet 2024 – 2026.....	1
Johdanto	2
1 Määritelmät ja toimintaa säätelevät lait.....	3
2 Talousarvio	5
3 Rahoitus	9
4 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelu	13
5 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	20
Lähteet.....	22

Johdanto

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle on luotu talousarvion laadintaohje koskien vuotta 2024 sekä suunnitelmavuosia 2024 – 2026. Ohjeen tarkoituksena koota toimintaa ohjaavat keskeiset asiakirjat yhteen rahoitusnäkökulmaa ja talousarviovalmistelun edellytyksiä painottaen.

Ensimmäinen (1) luku sisältää hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden valmistelua ohjaavaa lainsäädäntöä ja lain määritelmiä. Toisessa luvussa (2) on kuvattu talousarvion laadinnan periaatteet ja osasuunnitelmat, jotka talousarvioon kuuluvat. Luku kolme (3) käsittää valtion rahoituksen muodostumisen pääperiaatteet. Luvussa neljä (4) esitellään hyvinvointialueen talousvalmisteluprosessi aikatauluineen ja viides (5) luku taustoittaa henkilöstö- ja koulutussuunnitelman valmistelua.

1 Määritelmät ja toimintaa säätelevät lait

Hyvinvointialue määritellään kunnasta ja valtiosta erilliseksi julkisoikeudelliseksi yhteisöksi, joka harjoittaa itsehallintoa alueellaan. Sen toimintaa säätelee laki hyvinvointialueesta 611/2021 (myöhemmin hyvinvointialuelaki). Eduskunnan hyväksyttyä esitys sosiaali- ja terveyshuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistamisesta (EV 111/2021) aloittivat Suomen 21 hyvinvointialuetta toimintansa 1.7.2021. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestäminen siirtyi hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023.

Hyvinvointialuelaki (611/2021) luo edellytykset niin itsehallinnolle kuntia suuremmalla hallintoalueella kuin asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kyseisen alueen toiminnassa. Laki pyrkii myös edistämään hyvinvointialueen toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä sekä asukkaidensa hyvinvointia (§ 1). Hyvinvointialue saa itsehallinnon nojalla päättää yleiskatteellisen rahoituksen kohdentamisesta tehtävänsä täyttämiseen ja sillä on oikeus lisärahoitukseen, jos asukkaiden lakisääteiset perusoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluiden osalta vaarantuvat.

Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) ja Lakia pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) sovelletaan hyvinvointialuelain järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja pelastuslaissa (379/2011) säädettyjen palveluiden järjestämiseen, kehittämiseen, ohjaukseen ja valvontaan. Järjestämisvastuun toteutuminen edellyttää riittävää ammattihenkilöstöä ja palvelutuotantoa sekä asiaankuuluvia toimitiloja ja -välineitä. Lakien tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä taata yhdenvertaiset, yhteensopivat ja kustannustehokkaat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut koko maahan.

Laissa (612/2021) viitataan lakisääteisiin sosiaali- ja terveyshuollon palveluihin, jotka koskevat henkilöä, jolla on kotikuntalain (201/1994) mukaisesti kotikunta hyvinvointialueella tai jolle hyvinvointialuelain perusteella on järjestettävä kyseisiä palveluita sekä palveluntuottajia, jotka tuottavat palveluita sopimusperusteisesti, ja valvontaviranomaisia (aluehallintovirasto ja Valvira). Tässä ohjeessa tarkastelemme sovellutuksia Uudenmaan maakunnan hyvinvointialueeseen (612/2021, § 1–2).

Keskeinen lainsäädäntö talouden valmistelussa

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen ja osin asiakas- ja käyttömaksuihin. Julkisen rahoituksen taso kohdennetaan alueille laskennallisten kriteereiden perusteella ja tarkistetaan vuotuisesti. Julkisen talouden suunnitelmassa asetetaan julkisen talouden monivuotiset tavoitteet mm. julkisen talouden rahoitusaseman, julkisen velan ja julkisten menojen osalta. Lakia hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) sovelletaan valtion rahoituksen myöntämiseen hyvinvointialuelain piiriin kuuluvien palveluiden kustannusten kattamiseen, jollei rahoituksesta ole erikseen muualla säädetty tai muualla laissa säädetyn nojalla valtion talousarviossa erikseen määrätty.

Hallituksen julkisen talouden suunnitelman mukaisesti hyvinvointialueiden yleiskatteinen rahoitus on noin 24,3 miljardia euroa vuonna 2024, joka rahoitetaan kuntien valtionosuuksista ja

verotulomenetysten kompensatioista, valtionavustuksista sekä kuntien verotuloista. Rahoitus kasvaa vuoden 2023 rahoitukseen 1,2 miljardia euroa, kun huomioidaan rahoituslain mukaiset korotukset sekä yliopistosairaalisän nettovaikutus. Palvelutarpeen kasvun, hyvinvointialueindeksin ja laajentuvien tehtävien arvioidaan lisäävän rahoitusta 220–250 miljoonaa vuosittain. Rahoitus vastaa julkisen talouden suunnitelman mukaista kehitystä ja hyvinvointialueiden perustamiseen liittyviin muutostalouksellisiin on varauduttu kehyspäätöksessä (Valtioneuvosto, 2023).

Hyvinvointialueiden toimintaa ja taloutta ohjaavat useat eri lait sekä niitä täydentävät asetukset, joista keskiössä ovat hyvinvointialuelaki (611/2021; 15 §, 16 §, 115 §, 120 §), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021; 25 §, 26 §), Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021), Pelastuslaki (379/2011), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021), Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta (616/2021; 15 §, 61 §), Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021; 11 §, 34 §), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) sekä valtioneuvoston asetus hyvinvointialueen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista (729/2021). Lisäksi noudatetaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön taloutta ja valvontaa koskevia määräyksiä, jollei laissa ole toisin säädetty.

2 Talousarvio

Hyvinvointialueen yleiskatteisen rahoituksen tulee turvata perustuslain edellyttämällä tavalla riittävien sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestäminen. Rahoitus on kytköksissä valtion ja hyvinvointialueen vuotuisen ohjaukseen, jonka tehtävänä on paitsi ennakoida toimintaympäristömuutoksia, myös arvioida rahoituksen riittävyyttä, hyvinvointialueen suoriutumista sekä rahoituslain kriteerien osuvuutta. Valtiovarainministeriö sekä hyvinvointialueen lakisääteisistä tehtävistä vastaavat ministeriöt pohjustavat talousarvionsa ennusteisiin muutoksista toimintaympäristössä ja alueellinen rahoitus lasketaan vuosittain uusimpien tilastotietojen valossa. Laskennallinen rahoitus tarkistetaan vuotuisesti vastaamaan valtakunnallisesti toteutuneita kustannuksia, jotteivät laskennalliset kustannukset erkane todellisista kustannuksista (Valtiovarainministeriö, 2023).

Hyvinvointialueen taloudesta, rahoituksesta ja investointisuunnitelmasta on säädetty useissa laeissa ja tähän lukuun on koostettu oleellisimpia.

2.1 Talousarvion laadinnan periaatteet

Hyvinvointialuelaki (611/2021) velvoittaa aluevaltuuston hyväksymään vuoden loppuun mennessä seuraavan kalenterivuoden talousarvion sekä taloussuunnitelman vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin (§ 115). Talousarvio ottaa lukuun tehtävien ja toiminnan edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoittaa, miten rahoitustarve katetaan. Kattamisen tulee tapahtua ilman pitkäaikaista lainaa. Investointia varten hyvinvointialue kuitenkin saa ottaa pitkäaikaisen lainan, kunhan valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden 15 §:n mukaisesti. Määräraha- ja tuloarvio voivat olla brutto- tai nettomääräisiä.

Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, jotka noudattavat hyvinvointialuestrategiaa. Taloussuunnitelma laaditaan niin, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan huomioda talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kahdessa vuodessa tilinpäätöksen vahvistamisvuoden päättymisestä (§ 115).

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmentävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään (§ 115).

Käyttötalousoosassa esitetään lautakuntien alaisten toimialojen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet laskelmana, jossa käyttötuloista on vähennetty käyttömenot. Tuloslaskelma laaditaan koko hyvinvointialueelle ja se huomioi tulo-rahoituksen riittävyyden käyttömenoihin ja poistoihin. Investointiosassa avaa liittyvät tulot ja menot sekä esittelee poistot ja lainoituksen. Rahoitusosa avaa toiminnan rahoitusta koskevat tavoitteet ja niiden toteutumista mittaavien tunnuslukujen tavoitearvot sekä nivoo yhteen rahan lähteet ja käytön.

Hyvinvointialueen toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota.

2.2 Hyvinvointialueen lainanottovaltuus

Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikauttaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialuelain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä. Valtioneuvoston päätös perustuu 12 §:ssä tarkoitettuun julkisen talouden suunnitelmaan sekä 2 momentissa tarkoitettuun hyvinvointialueen lainanottovaltuuteen. Jos julkisen talouden, valtiontalouden tai hyvinvointialueen rahoitusasema heikentyy merkittävästi ja poikkeuksellisesti, hyvinvointialueen lainanottovaltuus voidaan vahvistaa 2 momentin mukaista lainanottovaltuutta pienemmäksi (611/2021).

Hyvinvointialueen lainanottovaltuus on hyvinvointialueen laskennalliseen lainanhoitokatteeseen perustuvan enimmäismäärän ja tilikauden alun ennakoidun lainamäärän erotus. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kymmenellä. Lainanottovaltuuden määrää laskettaessa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi. Vuosikatteen arvona käytetään hyvinvointialueen tilikautta edeltävän vuoden talousarvion mukaista arvoa, jota voidaan oikaista 120 §:n mukaisen talouden seurannan tiedoilla (611/2021).

Valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämistä varten kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta (611/2021).

Valtiovarainministeriö asettaa 3 momentissa tarkoitetun päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarviointiin (611/2021).

2.3 Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa (611/2021).

Investointisuunnitelmaa koskeva esitys on toimitettava valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäministeriölle kalenterivuoden loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevista investointisuunnitelman osasuunnitelmista ja

investointisuunnitelman hyväksymismenettelystä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 25 ja 26 §:ssä ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 11 §:ssä.

2.3.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelma

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan investointisuunnitelman osan (sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelma) tulee perustua paitsi hyvinvointilakiin myös lain 612/2021 (Laki sosiaali- ja terveyshuollon järjestämisestä) 22 §:ssä tarkoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisiin tavoitteisiin sekä väestön palvelutarpeeseen. Hyvinvointialueen velvollisuudesta toimittaa investointisuunnitelmaa koskeva esitys kalenterivuositain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä.

Hyvinvointialueen on valittava sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit ja investointia vastaavat sopimukset, ja siinä on arvioitava sen sisältämien toimien vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen hyvinvointialueella. Sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmassa on otettava huomioon 36 §:ssä tarkoitettu hyvinvointialueiden yhteistyösopimus.

Hyvinvointialue saa toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon investoinnin tai sosiaali- ja terveydenhuollon investointia vastaavan sopimuksen taikka sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilan, kiinteistön tai muun pitkävaikutteisen hyödykkeen luovutuksen vain, jos se sisältyy sosiaali- ja terveysministeriön 26 §:ssä säädetyllä tavalla hyväksymään sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmaan ensimmäiselle tilikaudelle. Hyvinvointialueen on hyvinvointialueesta annetun lain 48 §:ssä tarkoitetulla omistajaohjauksella huolehdittava, että mainitun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun hyvinvointialuekonsernin sosiaali- ja terveydenhuollon investointi tai sosiaali- ja terveydenhuollon investointia vastaava sopimus taikka sosiaali- ja terveydenhuollon pitkävaikutteisen hyödykkeen luovutus ei ole ristiriidassa hyväksytyyn sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelman kanssa.

2.3.2 Pelastustoimen osasuunnitelma

Hyvinvointialueen on valittava pelastustoimen osasuunnitelmaan hyvinvointialueen pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit ja investointia vastaavat sopimukset, ja siinä on arvioitava sen sisältämien toimien vaikutuksia hyvinvointialueen pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen.

Sisäministeriö tekee päätöksen hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa koskevaan esitykseen sisältyvän pelastustoimen osasuunnitelman hyväksymisestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 26 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa: ”on ilmeistä, että [osasuunnitelmaan] sisältyvä vaikutuksiltaan laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi tai investointia vastaava sopimus taikka tällainen luovutus ei edistäisi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavaa järjestämistä”.

Jos sosiaali- ja terveysministeriö ei hylkää hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa koskevaa esitystä 1 momentin perusteella, sisäministeriö tekee päätöksen investointisuunnitelman pelastustoimea koskevan osan hyväksymisestä siten kuin pelastustoimen järjestämisestä annetun

lain (613/2021) 11 §:ssä tarkemmin säädetään. Tilanteessa, jossa asianomainen ministeriö jättää investointisuunnitelman osasuunnitelman hyväksymättä 2 momentin tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 11 §:n perusteella, hyvinvointialueen on toimitettava hyväksymättä jätetyn osasuunnitelman korvaava esitys viivytyksettä sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

3 Rahoitus

Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) määrittää valtion rahoituksen periaatteet (2 luku). Hyvinvointialueelle myönnetään valtion rahoitusta alueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien ja pelastustoimen riskitekijöiden perusteella. Näiden määräytymistekijöiden osuudet vuodelle 2024 ovat seuraavat (4.4.2023 arvion mukaisesti):

Osuus hyvinvointialueiden rahoituksesta	prosenttia
Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä, josta	97,845
Terveydenhuollon palvelutarve	47,455
Vanhustenhuollon palvelutarve	16,506
Sosiaalihuollon palvelutarve	17,354
Asukasmäärä	13,126
Asukastiheys	1,467
Vieraskielisyys	1,956
Kaksikielisyyys	0,489
Saamenkielisyyys	0,013
Saaristoisuus	0,110
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	0,978
Yliopistosairaalalisä	0,547
Pelastustoimi yhteensä, josta	2,155
Asukasmäärä	1,401
Asukastiheys	0,108
Riskitekijät	0,646

Edellä mainittujen määräytymistekijöiden osuudet muuttuvat vuosittain määräytymistekijöiden ja hyvinvointialueiden tehtävämuutosten perusteella kohdistuvan rahoituksen muutosten mukaisesti.

Hyvinvointialue päättää saamansa valtion rahoituksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen ja sillä on oikeus periä asiakas- ja käyttömaksuja järjestämiensä palveluiden käytöstä siten kuin siitä erikseen säädetään, sekä harkita, miten ja mihin maksutuloja käytetään.

Valtiovarainministeriö myöntää hyvinvointialueelle valtion rahoituksen hakemuksetta varainhoitovuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa valtion rahoituksen hyvinvointialueelle kuukausittain viimeistään kuun ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammi- ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisten kustannusten perusteet

Kullekin hyvinvointialueelle myönnetään valtion rahoituksena euromäärä, joka saadaan laske-
malla yhteen 13 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset ja 21 §:ssä tarkoitetut pelastustoimen laskennalliset kustannukset. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset ovat ne yhteenlasketut tulot, jotka saadaan kertomalla terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon perushinnat 14 §:ssä tarkoitetuilla hyvinvointialuekohtaisilla palvelutarvekertoimilla ja hyvinvointialueen asukasmäärällä. Saatuun summaan lisätään hyvinvointialueen asukasmäärän, vieraskielisyyden, asukastiheyden, kaksikielisyyden, saamenkielisyyden ja saaristoisuuden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset.

Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelujen käyttöä kuvaaviin tarpeisiin perustuvien laskennallisten kustannusten määrittelyssä käytetään seuraavia tehtäväkohtaisia painotuksia:

Painotusalueet	
Terveydenhuolto	47,789 %
Vanhustenhuolto	16,514 %
Sosiaalihuolto	17,359 %

Tehtäväkohtaiset painotukset muuttuvat hyvinvointialueiden uusien ja laajenevien tehtävien perusteella kohdistuvan rahoituksen muutosten mukaisesti ja niistä säädetään vähintään kolmen vuoden välein.

Pelastustoimen laskennallisten kustannusten perusteet

Hyvinvointialueen pelastustoimen laskennalliset kustannukset muodostuvat kertomalla asukas-
kohtainen pelastustoimen perushinta hyvinvointialueen asukasmäärällä ja lisäämällä tuloon pelastustoimen asukastiheyden ja riskitekijöiden perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset.

Asukasmäärään, asukastiheyteen ja riskitekijöihin perustuvien laskennallisten kustannusten määrittelyssä käytetään seuraavia painotuksia:

Painotusalueet	
Asukasmäärä	65 %
Asukastiheys	5 %
Riskitekijät	30 %

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain seuraavaa varainhoitovuotta varten hyvinvointialueiden pelastustoimen asukaskohtaisesta perushinnasta, 22 §:ssä tarkoitetusta asukastiheyden perushinnasta ja 23 §:ssä tarkoitetusta riskitekijöihin perustuvasta perushinnasta.

Valtio voi myöntää hyvinvointialueelle valtiontakauksia siten kuin siitä hyvinvointialueesta annetun lain 3 luvussa, sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 34 §:ssä tai muutoin erikseen säädetään.

3.1 Rahoituksen määräytyminen ja vuotuinen tarkistaminen

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen sekä pieneltä osin asiakas- ja käyttömaksuihin. Yleiskatteisen ja laskennallisen rahoituksen pohjan muodostavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden kansalliset kustannukset, joista johdetaan yksittäiselle hyvinvointialueelle osuva rahoituksen suuruus rahoitusmalleilla.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa rahoituspohjaa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen ja kustannustason kasvuennusteen mukaisesti. Vuosina 2023 ja 2024 korvataan palvelutarpeen kasvu täysimääräisesti, ja näitä seuraavina vuosina 80-prosenttisesti, millä rohkaistaan hyvinvointialueita tehokkuuteen ja taloudellisuuteen. Laskennallinen rahoitus tarkistetaan vuotuisesti jälkikäteen vastaamaan toteutuneita kustannuksia, jotteivät laskennalliset kustannukset erkane todellisista kustannuksista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden lisäksi valtion rahoitus kattaa demokratia- ja konsernipalvelut.

3.2 Toimintavuoden 2024 rahoitusarvio

Valtiovarainministeriö tekee vuoden 2024 rahoitustason lopulliset täsmennykset tilinpäätösten 2022 valmistuttua. Alustava arvio näyttää ennakkotietojen valossa tältä (4.4.2023):

Hyvinvointialue	Asukasluku	Siirtyvät kustannukset 2022, euroa	Laskennallinen rahoitus vuonna 2024, euroa	Siirtymätasaus vuonna 2024, euroa	Rahoituslain 35 § 8 mom. mukainen lisäys, euroa	Rahoitus yhteensä, euroa	Rahoitus yhteensä, euroa/asukas
Helsinki	664 028	2 461 344 592	2 578 918 625	143 376 261	962 901	2 723 257 787	4101
Vantaa+Kerava	280 495	934 912 669	1 072 041 658	-2 520 302	402 117	1 069 923 473	3814
Länsi-Uusimaa	486 346	1 558 678 727	1 808 520 268	-21 908 533	694 543	1 787 306 278	3675
Itä-Uusimaa	98 972	347 912 770	418 667 446	-27 423 791	144 019	391 387 673	3955
Keski-Uusimaa	203 192	716 220 933	788 050 048	18 780 260	292 174	807 122 482	3972

Vuosille 2024 – 2030 on luotu valtiovarainministeriössä painelaskelma, jonka pohjana on arvio (4.4.2023) vuoden 2024 rahoituksesta. Ennustevuosille 2025 – 2030 korotetaan rahoitusta hyvinvointialueindeksin mukaisella kansallisella hintaennusteella sekä THL:n aluekohtaisilla palvelutarpeen kasvuarvioilla (31.5.2022). Arviot aluekohtaisista sote-palvelutarpeen muutoksista pohjautuvat palvelujen käytön nykytilaan sekä ennusteeseen tulevasta väestörakenteesta (vuoden 2022 väestörakennetilaston pohjalta).

Painelaskelmassa on huomioitu rahoituslain mukainen palvelutarpeen määräaikainen korotus 0,2 %-yksiköllä vuosille 2024 – 2029 sekä aluekohtaiset siirtymätasaukset. Laskelma ei sen sijaan huomioi todellisia aluekohtaiseen rahoituksen vaikuttavia tekijöitä, kuten muutoksia sairastuvuudessa tai väestön vieras- ja kaksikielisyydessä, ei jälkikäteistarkastuksen vaikutusta eikä mahdollisia lisärahoitustarpeita.

Hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelma vuosille 2024-2030, milj. euroa										
VM/KAO 4.4.2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
Hyvinvointialue	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
Helsinki	2 723	2 820	2 930	3 036	3 136	3 255	3 372			
Vantaa+Kerava	1 070	1 121	1 172	1 223	1 272	1 325	1 378			
Länsi-Uusimaa	1 787	1 876	1 972	2 055	2 134	2 221	2 307			
Itä-Uusimaa	391	411	433	456	480	505	526			
Keski-Uusimaa	807	841	876	911	945	986	1 025			
Varsinais-Suomi	2 089	2 184	2 290	2 395	2 510	2 630	2 726			
Satakunta	1 004	1 034	1 065	1 096	1 125	1 159	1 193			
Kanta-Häme	757	787	816	844	870	900	930			
Pirkanmaa	2 299	2 398	2 496	2 593	2 687	2 790	2 892			
Päijät-Häme	896	934	977	1 019	1 066	1 114	1 151			
Kymenlaakso	834	857	882	906	930	958	987			
Etelä-Karjala	575	592	611	629	647	668	688			
Etelä-Savo	714	733	755	775	795	818	842			
Pohjois-Savo	1 226	1 268	1 314	1 358	1 400	1 447	1 494			
Pohjois-Karjala	789	822	857	893	932	973	1 005			
Keski-Suomi	1 198	1 239	1 279	1 321	1 362	1 410	1 457			
Etelä-Pohjanmaa	918	950	983	1 017	1 048	1 085	1 119			
Pohjanmaa	793	819	845	872	897	928	957			
Keski-Pohjanmaa	315	328	343	358	373	390	402			
Pohjois-Pohjanmaa	1 813	1 896	1 987	2 077	2 171	2 255	2 338			
Kainuu	378	392	405	417	430	443	456			
Lappi	932	969	1 011	1 051	1 096	1 142	1 181			
Manner-Suomi yht.	24 309	25 271	26 299	27 302	28 308	29 403	30 427			

4 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelu

Itä-Uudenmaan talousarvion laadintaprosessi vuodelle 2024 on aloitettu toukokuussa 2023 ja se perustuu valtiovarainministeriön 4.4.2023 julkaisemaan arvioon rahoitustasosta. Lopulliset täsmennykset julkaistaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten valmistuttua. Alustava huhtikuinen arvio valtion rahoituksesta on katsottavissa kappaleessa 3.2.

Aluevaltuusto hyväksyy vuoden 2024 talousarvion (sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen osalta) sekä taloussuunnitelman 2024 – 2026 loppuvuodesta 2023.

Talousarvion laadintaa ohjaava aikataulus	
31.5.2023	HR-Henkilöstösuunnitelma valmiina
31.5.2023	Talousarvion laadintaohje valmiina
8.6.2023	Aluehallituksen hyväksyntä talousarvion laadintaohjeelle
31.7.2023	Talousarviolistojen ajo talousjärjestelmästä (talouspalvelut)
15.8.2023	Kesäkuun palkkojen ajo ja työstö
25.8.2023	Luvut syötettynä talousarvio-ohjelmaan
15.9.2023	Vastuualueiden toimintasuunnitelmapohjat
29.9.2023	Kustannusten priorisointi (tarvittaessa)
10/2023	Aluehallituksen hyväksyntä talousarviolle ja -suunnitelmalle
11–12/2023	Valtuuston hyväksyntä talousarviolle ja -suunnitelmalle
11–12/2023	Koulutussuunnitelma 2024 valmiina
1/2024	Aluehallituksen ja lautakunnan hyväksyntä talousarvioon perustuvalla käyttösuunnitelmalla (jossa tarkennettu talousarvion suunnittelu kustannuspaikka- ja tilitasoille)
15.1.2024	Talousarvio Valtiokonttorille

4.1 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan laatiminen

Alustava runkotalousarvio vuodelle 2024 laaditaan vastuualueilla tehdyn ehdotelman pohjalta, joka sovitetaan aluehallituksen hyväksymään vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelman suunnittelukehykseen. Sosiaali- ja terveystoimi jakautuu perhe- ja sosiaalipalveluihin, yhteisiin terveyspalveluihin ja ikääntyneiden palveluihin. Pelastustoimi puolestaan jakautuu riskien hallintaan,

ensihoitoon, pelastustoimintaan ja pelastustoimen johtoon. Jokainen vastuualue laatii alustavan talousarvioesityksen oman toimintansa osalta.

4.1.1 Henkilöstömenot

Vuoden 2024 henkilöstöresurssin suunnittelun lähtökohtana on siirtynyt henkilöstö tehtävineen sekä vuoden 2023 aikana palkattu henkilöstö. Hyvinvointialueen henkilöstösuunnitelma valmistellaan talousarviovalmistelun yhteydessä. Henkilöstöratkaisut palkkaharmonisointeineen sovitetaan vuoden 2024 valtion rahoitukseen.

Henkilöstökustannuksissa huomioidaan lakisääteiset mitoitusvaatimukset ja henkilöstömenojen tekninen budjetointi tehdään keskitetysti osana talousvalmistelua. Talousarvioon sisällytetään määrärahat virka- ja työehtosopimuksien mukaisten palkankorotusten sekä harmonisointikustannusten kattamiseen valtion ohjeistusta noudattaen.

Virka- ja työehtosopimusten mukaiset valtakunnalliset palkankorotukset koskevat sopimuskautta 2022 – 2025. Yleiskorotukset 1.6.2023 ja 1.6.2024 lukien ovat kumpanakin vuonna 1,5 prosenttia ja paikallinen järjestelyerä 1.6.2023 ja 1.6.2024 lukien on 0,4 prosenttia KVTES:n palkkasummasta. Sopimuskorotuksiin voi vaikuttaa korottavasti verrokkialojen kustannusvaikutus.

Hyvinvointialueelle rakennetaan oma palkkausjärjestelmä. Sopimusratkaisuun sisältyy erillinen kunta- ja hyvinvointialan viisivuotinen palkkausjärjestelmien kehittämisohjelma, jonka sopimuskorotukset ovat keskimäärin yksi prosentti vuotuisesti. Kehittämisohjelma toteutetaan pääosin paikallisen sopimisen ja paikallisten järjestelyerien kautta.

Eläke- ja vakuutusmaksut

Runkotalousarviossa käytetään Kevan arviota työnantajan eläkemaksuista vuodelle 2024:

Palkkaperusteiset eläkemaksut	2022	2023	2024
Kokonaismaksu	24,40 %	24,40 %	24,40 %
Työansiopohjainen eläkemaksu	23,30 %	23,50 %	23,40 %
Työkyvyttömyyseläkemaksu	1,10 %	0,90 %	1,00 %
Työnantajan eläkemaksut			
➤ alle 53 v. ja 63 v. täyttäneet	17,25%	17,25%	17,25 %
➤ 53–62 -vuotiaat	15,75%	15,75%	15,75 %
➤ Laskennallinen eläkemaksu	16,83%	16,84%	16,83 %

Sosiaalivakuutusmaksuista käytetään arviossa kuluvan vuoden lukuja vuodelle 2024:

Vakuutusmaksut	2023	2024
Sairausvakuutusmaksu	1,53	1,53
Työttömyysvakuutusmaksu	2,02	2,02
Tapaturmavakuutusmaksu	1,52	1,52
Ryhmähenkivakuutus (lf)	0,06	0,06

Ostopalveluhenkilöstöresurssit

Henkilöstöresurssien jäädessä täyttämättä budjetoidaan kustannuspaikalle henkilöstösuunnitelman mukaiset kulut täysimääräisesti ja ostopalveluna hankitun henkilöstön kalliimpien kustannusten erotus ennusteena ostopalveluihin. Mikäli ostopalveluresurssiin joudutaan turvautumaan henkilöstön osalta, tulee vastualueen kommentoida tätä talousarvioesityksessään.

4.2 Investointi- ja rahoitusosan laatiminen

Investoinneiksi lasketaan taseen pysyvien vastaavien erään kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset, joiden taloudellinen pitoaika on useita tilikausia. Investointi voi olla maa-alueen, rakennuksen, koneiden ja laitteiden hankinta tai niiden perusparantaminen. Investointi voi olla myös muu pitkävaikutteinen meno kuten tietojärjestelmän tai osakkeiden hankinta tai osallistuminen toisen yhteisön investoinnin rahoittamiseen, silloin kun osallistumisesta on hyötyä myös hyvinvointialueen toiminnassa.

Perinteisen, omaan taseeseen tehtävän investoinnin lisäksi toimitiloja on mahdollista hankkia myös erilaisilla vuokramalleilla, kuten kiinteistöleasing-sopimuksilla ja yhteistyömalleilla, kuten nk. elinkaarimalleilla. Nämä rinnastetaan investointien ohjausta ja investointisuunnitelmaa koskevassa sääntelyssä investointeihin. Tällaisista ja perusparannusmenoista, jotka parantavat hyödykkeen tulon- ja palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi, on investointisuunnitelmassa esitettävä sopimukset. Investointisuunnitelmaan sisällytetään sopimuksen arvo. Näiden lisäksi investointisuunnitelmassa tulee esittää mm. toimitilojen ja sopimusten suunnitellut luovutukset. Investoinnin käsite on siis laajempi kuin sen pelkkä kirjanpidollinen tulkinta, kun myös investointeja vastaavat sopimukset sisällytetään suunnitelmaan.

Esimerkki investointisuunnitelman tiivistelmästä:

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelma

YHTEENVETO	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
PYSYVÄT VASTAAVAT	17 422	10 247	6 690	5 410	39 769
RAKENNUKSET	9 150	3 500	0	0	12 650
LAITE JA KALUSTE HANKINNAT	2 360	1 500	2 580	1 350	7 790
ICT JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	5 632	5 247	4 060	4 060	18 999
MUUT INVESTOINNIT	280	0	50	0	330
INVESTOINTEJA VASTAAVAT SOPIMUKSET	248	1 080	130	50	1 508
RAKENNUKSET	0	0	0	0	0
LAITE JA KALUSTE HANKINNAT	248	1 080	130	50	1 508
ICT JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	0	0	0	0	0
MUUT INVESTOINNIT	0	0	0	0	0
VUOTUIINEN VUOKRAVASTUIDEN MUUTOS	0	0	0	0	0
OMAISUUDEN LUOVUTUKSET	0	0	0	0	0
RAKENNUKSET	0	0	0	0	0
LAITE JA KALUSTE HANKINNAT	0	0	0	0	0
ICT JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	0	0	0	0	0
MUUT INVESTOINNIT	0	0	0	0	0
INVESTOINTITUET	0	0	0	0	0
PYSYVÄT VASTAAVAT JA INVESTOINTEJA VASTAAVAT SOPIMUKSET YHTEENSÄ	17 670	11 327	6 820	5 460	41 277

Ensimmäinen vuosista on sitova, loput indikaattivisia.

Esimerkki investointien rahoitussuunnitelmasta, joka tehdään koko hyvinvointialueelle:

	2024	2025	2026	2027	yht.
Toiminnan rahavirta					
(=vuosikate + tulorahoituksen korjauserät + satunnaiset erät)					
Investointien rahavirta					
Investointimenot					
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Lainakannan muutos					
Rahavarojen muutos					

4.2.1 Lainanottovaltuus

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu alkuvaiheessa yleiskatteelliseen valtion rahoitukseen. Valtio kantaa viime kädessä vastuun hyvinvointialueiden rahoituksen riittävydestä, mistä johtuen hyvinvointialueella ei ole itsenäistä oikeutta pitkäaikaiseen lainanottoon. Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus.

Hyvinvointialueen tulee laatia vuotuinen investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista, investointeja vastaavista sopimuksista sekä niiden rahoituksista. Investointeja voidaan rahoittaa tulorahoituksella, kertyneillä rahavaroilla sekä lainanottovaltuuden mukaisesti pitkäaikaisella lainalla. Lainanottovaltuus määritellään laskennallisesti lainanhoitokykyyn perustuen ja siihen vaikuttaa myös aiemmin nostettujen lainojen jäljellä oleva määrä. Valtioneuvosto vahvistaa jokaiselle hyvinvointialueelle vuosittain valtuuden pitkäaikaisen lainan ottamiselle.

Nostoja lainanottovaltuudesta

Lainanottovaltuus perustuu kykyyn selviytyä lainojen hoidosta

Hyvinvointialueen enimmäislainamäärä lasketaan tulorahoitusta kuvaavan vuosikatteen perusteella. Lainanottovaltuus saadaan, kun enimmäislainamäärästä vähennetään olemassa oleva lainamäärä.

Laskennallisesti määriteltyä lainanottovaltuutta voidaan muuttaa

Valtioneuvosto voi muuttaa lainanottovaltuutta, jos hyvinvointialueen investointitarve on välttämätön laissa säädettyjen palvelujen turvaamiseksi.

Lainanottovaltuutta voi käyttää usean tilikauden aikana

Lainanottovaltuus määritellään vuosittain. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää lainanottovaltuutta useana vuotena, jos se toteuttaa investoinnin usean vuoden aikana.

Lainanottovaltuus koskee vain uusia lainoja

Hyvinvointialueiden lainanottovaltuus koskee vain hyvinvointialueiden ottamia uusia lainoja, ei kuntayhtymiltä hyvinvointialueille siirtyviä olemassa olevia lainoja tai niiden uusimista.

4.2.2 Enimmäislainamäärän laskeminen

Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainalyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kymmenellä. Lainanottovaltuuden määrää laskettaessa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi.

Kaavamuodossa esitettyinä:

$$\frac{(\text{vuosikate} + \text{korkomenot})}{\left(\frac{\text{lainamäärä}}{10} + \text{korkomenot}\right)} \geq 1 \text{ eli } \text{lainamäärä} \geq 10 * \text{vuosikate}$$

Voimaanpanolain mukaan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2024 määritellään hyvinvointialueelle siirtyvien sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien vuoden 2022 tilinpäätöksen tietojen ja vuoden 2023 talousarvion tietojen perusteella. Uudenmaan hyvinvointialueiden laskennallinen vuosikate on 4,1 %.

4.2.3 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen lainanottovaltuus

Lainanottovaltuudella on tarkoitus varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investointinsa taloudellisesti kestäviksi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan kustannusvaikuttavasti ja

valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti, muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat ja väestön palvelutarpeet huomioiden.

Lainanottovaltuudet lasketaan vuosittain. Tulevien vuosien lainanottovaltuudet voivat poiketa olennaisesti vuodesta 2023, jolloin lainanottovaltuus on laskettu keskimääräisen vuosikateprosentin perusteella. Toteutuva vuosikate voi poiketa keskimääräisestä. Myös kaikki nostettavat lainat otetaan huomioon tulevien vuosien lainanottovaltuuden määrissä, jolloin lainanottokyky voi muuttua. Uudellamaalla hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän välinen laskutus voi merkittävästi vaikuttaa siihen, millaisiksi lainanottovaltuudet muodostuvat.

4.3 Toimintasuunnitelman laatiminen

Toimintasuunnitelmassa esitellään hyvinvointialueen toimintaperiaatteet, jotka kumpuavat strategiasta. Toimintaperiaatteet viitoittavat toimintamallin, jossa visio ja arvot toteutuvat:

- Osaava henkilöstö on riittävää, voi hyvin ja viihtyy työssä ajallisesti pitkään
- Laadukkaat palvelut ovat yhtenäisiä, yhdenvertaisia ja laajasti kuntalaisten saatavilla
- Toiminta on taloudellista, kestävä ja vaikuttavaa

Toimintasuunnitelma kuvaa panostukset strategian toteutumiseksi sekä vastaa yksinkertaisiin kysymyksiin: kuka, mitä, miten, milloin ja millä hinnalla. Strategia voidaan nähdä hyvin jalkauteuksi, kun se kytkeytyy toimintasuunnitelmaan muodostaen selkeän käsityksen siitä, mitä tulee tehdä ja mitä siitä syntyy. Tulosten seurannan avulla voidaan vielä todentaa onnistumisen taso.

Toimintasuunnitelmat laaditaan vastuualueittain ja niissä on eriteltyä toiminnan painopisteet, avaintavoitteet ja riskiarvio.

4.4 Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet

Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet johdetaan suoraan hyvinvointialueen strategiasta, jossa tärkeimpinä nostoina ovat:

- henkilöstön hyvinvointi, johtaminen, pysyvyys ja saatavuus
- palveluiden yhtenäistäminen ja yhdenvertaistaminen
- digipalveluiden kehittäminen
- tukevien, ehkäisevien ja korjaavien palveluiden riittävyys
- hallittu kustannuskehitys ja vaikuttavuus

Vastuualueet valmistelevat strategiasta omat sitovat tavoitteensa talousarvion yhteyteen. Talouden osalta vuodelle 2024 ja suunnitelmavuosille 2025 – 2026 tavoitteeksi asetetaan kustannuskurin ylläpitäminen sekä pysyvien rakenteellisten, tuottavuutta parantavien ja kustannuksia alentavien ratkaisujen löytäminen siten, että hyvinvointialueen talous on ja pysyy terveellä pohjalla ja tasapainoisena.

Hallintosäännön 78 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää talousarviosta ja määrittelee, mitkä ovat aluevaltuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet sekä antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat hyvinvointialueen viranomaisia.

Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet aluevaltuustoon nähden:

- Rahoitus riittää kattamaan myös rahoituskulut ja poistot
- Suunnitelmakaudella poistotason on oltava realistinen ja suhteessa vuosikatteeseen
- Hyvinvointialueen tuloslaskelma on tasapainossa rahoituksen kanssa
- Toimialan sitovuustaso on toimintakate
- Investointiosa on investointisuunnitelman mukainen

4.5 Käyttösuunnitelman laatiminen

Hallintosäännön 76 §:n mukaan aluehallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Hyväksytyn talousarvion pohjalta laaditaan 31.1.2024 mennessä käyttösuunnitelma, jossa on tarkennettu talousarvion suunnittelu kustannuspaikka- ja tilitasoille.

5 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Keskeinen osa hyvinvointialueen toiminnan ja talouden johtamista on henkilöstösuunnittelu, joka tähtää henkilöstön pysyvyyden, hyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen kautta riittävien, laadukkaiden palveluiden tuottamiseen. Hyvinvointialueen henkilö- ja koulutussuunnitelma puoleutuu henkilöstön määrään, osaamisen ja urapolkujen kehittämiseen, sitouttamiseen sekä tuloksellisuuteen talousarviovuoden ja sitä seuraavien suunnitelmavuosien osalta.

Hyvinvointialueen henkilöstövaateet määräytyvät strategisten ja toiminnallisten tarpeiden myötä. Kartoittamalla nykyinen henkilöstön poistuma ja käytettävissä oleva osaaminen tuleville vuosille, saadaan muodostettua kuva henkilöstön kehittämis- ja rekryointitarpeista. Henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että organisaatiossa on oikea määrä työtehtäviin soveltuvia henkilöitä sijoitettuna kykyjensä kannalta sopivimpiin tehtäviin. Tämä auttaa ennakoimaan kustannuksia ja henkilöstön kouluttamistarvetta sekä takaa riittävän määrän haluttua osaamista organisaatioon.

Henkilöstöjohtamisessa korostuvat henkilöstövoimavaroista ja työhyvinvoinnista huolehtiminen, esimerkiksi johtamiskulttuurin yhteys tuloksellisuuteen sekä oppiminen ja työympäristön kehittäminen. Ymmärretään, että hyvinvoiva henkilöstö haluaa vuorovaikuttaa, joustaa tarvittaessa, kehittää osaamistaan ja tehokkaita toimintamalleja sekä täyttää muuttuvan työympäristön asettamat vaateet tuloksellisuudelle myös tulevaisuudessa.

5.1 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman lakisääteinen sisältö

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (13.4.2007/449) antaa henkilöstölle mahdollisuuden osallistua hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen, vaikuttaa omaan työhönsä ja työyhteisöönsä kohdistuvien päätösten valmisteluun sekä edistää palvelutuotannon tuloksellisuutta ja yhteisön työhyvinvointia.

Osana yhteistoimintamenettelyä laaditaan vuotuinen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, joka pitää sisällään toteutuneiden määräaikaisten työ- ja virkasuhteiden määrän, arvion määrän kehittymisestä ja periaatteet erilaisten työsuhdemuotojen käytöstä sekä yleiset periaatteet, joiden avulla ylläpidetään ikääntyneiden sekä työkyvyttömyys- ja työttömyysuhan alaisten työkykyä ja työmarkkinakelpoisuutta. Suunnitelmaan sisällytetään periaatteet, joiden mukaan työnantaja hankkii henkilöstölleen työsopimuslain 7 luvun 13 §:n ja kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 37 b §:n mukaista työllistymistä edistävää valmennusta ja koulutusta, sekä esitetään arvio koko henkilöstön ammatillisesta osaamisesta, ammatillisen osaamisen vaatimuksissa tapahtuvista muutoksista ja näiden syistä sekä tähän arvioon perustuva vuosittainen suunnitelma seurantamenettelyineen (29.6.2021/631).

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma kiinnittää huomiota osatyökykyisten työllistämisen periaatteisiin sekä joustaviin työaikajärjestelyihin, ja työnantajan on pyydettäessä selvitettävä, miten jatkossa ylläpidetään pidempään osaamisen kehittämisestä vaille jääneiden työntekijöiden ammatillista osaamista.

5.2 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömenosuunnittelu aloitetaan ajamalla ajantasaiset henkilöstö- ja palkkaustiedot kustannuspaikoittain palkanlaskentajärjestelmästä kesäkuun palkanmaksun jälkeen, jolloin yleiskorotukset ovat maksussa ja paikalliset järjestelyerät tiedossa. Saatujen listausten pohjalta hahmotellaan henkilöstöbudjetti kustannuspaikoittain budjetointijärjestelmään.

Lähteet

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, 2023. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosääntö. Saatavilla pdf-muodossa: [Tietoa meistä - Itä-Uudenmaan hyvinvointialue \(itauusimaa.fi\)](https://itauusimaa.fi)

Valtioneuvosto, 2023. Valtiovarainministeriö on julkaissut hyvinvointialueiden vuoden 2024 ennakkolliset rahoituslaskelmat. Saatavilla www-muodossa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/valtiovarainministerio-on-julkaissut-hyvinvointialueiden-vuoden-2024-ennakkolliset-rahoituslaskelmat>

Valtiovarainministeriö, 2023. Hyvinvointialueen rahoituksen määräytyminen. Saatavilla www-muodossa: <https://vm.fi/hyvinvointialueiden-rahoitus>

Valtiovarainministeriö, 2023. Hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat. Saatavilla: <https://vm.fi/rahoituslaskelmat>

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, 2023. Talousarvion laadintaohje. Saatavilla: [https://vakehyva.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluehallitus/Kokous_14122022/Talousarvion_2023_ja_taloussuunnitelman_\(3304\)](https://vakehyva.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Aluehallitus/Kokous_14122022/Talousarvion_2023_ja_taloussuunnitelman_(3304))